

Het Kantongerecht in het Eerste Kanton

A.R. no. 14-5384

17 maart 2015

Vonnis in kort geding in de zaak van

Desire Delano Bouterse, in persoon en in de hoedanigheid

van President van de Republiek Suriname,

hierna te noemen Bouterse,

wonende te Paramaribo,

eiser in conventie en gedaagde in reconventie in kort geding,

gemachtigde: mr. N.U. van Dijk, advocaat,

tegen

Chandrikapersad Santokhi,

hierna te noemen Santokhi,

wonende in het district Wanica,

gedaagde in conventie en eiser in reconventie in kort geding,

gemachtigde: mr. G.R. Sewcharan, advocaat

en

Vooruitstrevende Hervormings-Partij (V.H.P.),

hierna te noemen de V.H.P.,

gevestigd en kantoorhoudende te Paramaribo,

de gevoegde partij en eiser in reconventie in kort geding,

gemachtigde: mr. G.R. Sewcharan, advocaat

Dit vonnis bouwt voort op het tussenvonnissen van 27 januari 2015.

De kantonrechter in het Eerste Kanton spreekt in naam van de Republiek het navolgende vonnis uit.

1. Het verdere procesverloop

1.1 Dit blijkt uit de volgende processtukken/proceshandelingen:

- de conclusie tot wijziging c.q. aanvulling van eis;
- het schriftelijke pleidooi in conventie met producties en de mondelinge toelichting daarvan op 28 januari 2015;
- de conclusie van eis in reconventie;
- de conclusie van repliek in conventie en antwoord in reconventie met producties;
- de conclusie van dupliek in conventie en repliek in reconventie met producties;
- de conclusie van dupliek in reconventie.

1.2 De uitspraak van het vonnis is bepaald op heden.

2. De feiten

- 2.1 Santokhi is voorzitter van de politieke partij V.H.P.
- 2.2 Bij brief afkomstig van de voorzitter van de politieke partij Pertjajah Luhur, S.P. Somohardjo, gedateerd 18 november 2014, is Santokhi in de hoedanigheid van voorzitter van de V.H.P. uitgenodigd om op 23 november 2014 op te treden als gastspreker op een door de Pertjajah Luhur in Lelydorp te houden ressortvergadering (hierna te noemen de ressortvergadering).
- 2.3 Op 23 november 2014 heeft Santokhi tijdens de ressortvergadering diverse op Bouterse betrekking hebbende uitspraken gedaan, waaronder de volgende:
- "Hij heeft het land vernietigd. Hij heeft die rechtsstaat vernietigd. Hij heeft de economie vernietigd. Hij heeft het volk verarmd. Oen sabie deng Supermarket ete, neks ie no beng fenie. Angst in de samenleving, onzekerheid in de samenleving. U kent nog de verschillende lijken die achter Zanderij gevonden werden of in Noord. Scholieren die vermoord worden en hij gaat nu naar de Universiteit zogenaamd om problemen van de studenten aan te horen";
  - "In plaats van onafhankelijkheid van dit land te versterken, a mang tja drugsmaffia kong inie a kondre disie, dat mie kan takie lekie skotoe. Hij heeft die drugsmaffia van Columbia hier gebracht. Hij heeft Suriname in de greep van de drugscriminelen gebracht. Dat heeft hij met het land Suriname gedaan en als of dat nog niet voldoende is; hij heeft Suriname ook letterlijk in handen gebracht van wapenhandelaren. Internationale georganiseerde misdaad, sang e tja wapen via Suriname go na Columbia, na eng tjarie eng kong, nanga deng groep foe eng. En alsof dat niet voldoende is, no a mang e tja wang tra internationale terrorisme kong. A mang e tja Hezbollah kong inie a kondre. Zo gaat hij om met het vraagstuk van onafhankelijkheid in het land. Terwijl we allemaal onafhankelijk willen worden, een sterke natie willen worden, eenheid willen hebben, soso abangie a mang e tja inie a kondre disie, soso takroe sanie a mang e tja gi a kondre dis kon ..... hij had beloofd hij zou een sportcentrum brengen met zwembaden met cintelbanen voor Atletiek. Heb je het gezien? Maar efoe joe wan sjie den zwembaden dan iem go inie a top foe a regering. Deng mang set eng om den heen, deng mang bouw den zwembad na den oso wel, maar a no bouw a zwembad gi Wanica ..... hij had ook beloofd meer veiligheid voor de jongeren in Wanica. Weet u wat hij met de jongeren gedaan heeft? Hij heeft ervoor gezorgd dat heel wat jongeren vandaag de dag geen werk kunnen vinden en dat heel wat jongeren nu aan drugs verslaafd zijn, terwijl hij veiligheid beloofd had aan de jongeren ....."

3. De vorderingen, de grondslag daarvan en de verweren

3.1 Bouterse vordert in conventie - zover van belang en zakelijk weergegeven - bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad:

- a. veroordeling van Santokhi om binnen 1 (één) dag na de uitspraak althans binnen een door de kantonrechter te bepalen termijn rectificatie van de in overweging 2.3 geciteerde uitspraken, door middel van publicatie van de navolgende tekst in alle dagbladen van Suriname en op de website www.starnieuws.com, op een opvallende plek, met letters met een minimale grootte van 12 en het lettertype Arial:

“Middels deze publicatie geef ik, Chandrikapersad Santokhi, uitdrukkelijk aan dat de eerder door mij gedane uitspraken op een publieke bijeenkomst op 23 november 2014 ten aanzien van dhr. Desire Delano Bouterse, President van de Republiek Suriname niet op waarheid berust. Deze uitspraken heb ik geheel onterecht gedaan zonder daaraan voorafgaand onderzoek te verrichten. Ook heb ik nagelaten om de heer Desire Delano Bouterse, President van de Republiek Suriname, te horen alvorens ik de voornoemde uitspraken heb gedaan. Deze voornoemde uitspraken zijn eveneens onnodig lasterlijk, beledigend, grievend en schade berokkenend aan het adres van dhr. Desire Delano Bouterse, zowel in persoon als in zijn hoedanigheid van President van de Republiek Suriname. Ik bied dhr. Desire Delano Bouterse in persoon en in de hoedanigheid van President van de Republiek Suriname mijn oprechte en welgemeende verontschuldiging aan voor alle ongerief en schade, welke hierdoor is geleden.

Dhr. Chandrikapersad Santokhi, Parlementariër.

- b. veroordeling van Santokhi tot betaling van een dwangsom.

3.2 Bouterse heeft - zakelijk weergegeven - het volgende aan zijn vordering ten grondslag gelegd.

De door Santokhi gedane uitlatingen, zoals vermeld in overweging 2.3, zijn beledigend en lasterlijk voor hem, Bouterse, omdat hij zich nimmer heeft schuldig gemaakt aan die aantijgingen. Ten onrechte wordt geïnsinueerd dat hij verantwoordelijk is voor alle vernietiging in het land. De context en de geest van de beweringen brengen met zich dat ten onrechte het idee in de samenleving is ontstaan dat Bouterse als een vernietigende ramp door het land is gegaan, achter Zanderij lijken heeft geplaatst en scholieren heeft vermoord. Daarnaast blijkt uit de context van de uitspraken duidelijk dat Santokhi de indruk wil wekken dat Bouterse persoonlijk verantwoordelijk is voor drugshandel en de drugsmafia van Colombia in Suriname heeft gebracht. Santokhi beschuldigt Bouterse voorts ervan dat hij het land heeft gebracht in handen van criminelen, wapenhandelaren en de internationaal georganiseerde misdaad. Voorts wordt Bouterse valselijk ervan beschuldigd dat hij Hezbollah naar Suriname heeft

gebracht. De uitspraken aan het adres van Bouterse zijn zeer beledigend en zeer ernstig. De uitspraken van Santokhi aan het adres van Bouterse zijn onrechtmatig jegens hem. Hij lijdt hierdoor schade, welke Santokhi gehouden is te vergoeden.

3.3 In reconventie vorderen Santokhi en de V.H.P. - zakelijk weergegeven - bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad:

I. veroordeling van Bouterse om binnen een week na de uitspraak op dezelfde wijze en plaats, als in de conclusie van eis in reconventie weergegeven, het volgende te verklaren:

“Ik, Desiré Delano Bouterse, heb ten onrechte de heer Chandrikapersad Santokhi een gangster genoemd, ook heb ik hem ten onrechte beschuldigd van de smokkel van cocaïne, alsook van het afpakken van gronden van burgers en het werken voor de buitenlandse inlichtingen dienst. Tevens heb ik, Desiré Delano Bouterse, ten onrechte publiekelijk gezegd dat ik de helft van de V.H.P. kan opsluiten, deze uitspraak van mij in het Sranang Tongo gedaan, berust niet op waarheid, ik zeg daarom ook: a no troe dat mi kan sroto de helft foe V.H.P., zomaar mi tak a sani disi, en ik beken spijt voor wat ik heb gezegd, beloof het niet meer te zullen doen en bied aan de V.H.P. en al haar leden mijn oprechte en welgemeende verontschuldiging aan”.

II. voorts te gelasten dat Bouterse ten minste twee dagbladen, te weten: De Ware Tijd en Times of Suriname alsook twee radiostations te weten: Radio Apintie en Radio Tien, onmiddellijk na de uitspraak in dezen schriftelijk uitnodigt om de gelegenheid waarop hij de voormelde teksten zal uitspreken bij te wonen;

III. veroordeling van Bouterse tot betaling van een dwangsom.

3.4 Partijen hebben over en weer verweer gevoerd. De kantonrechter komt zover nodig daarop terug in de beoordeling.

4. De beoordeling

In conventie

4.1 Het spoedeisend belang blijkt uit de stellingen van Bouterse en uit het door hem gevorderde.

4.2 Bij conclusie tot wijziging c.q. aanvulling van eis heeft Bouterse gevraagd om het petitum te wijzigen, en wel - zakelijk weergegeven - als volgt:

A.1 veroordeling van Santokhi om binnen een dag na de uitspraak althans binnen een door de kantonrechter te bepalen termijn rectificatie van de bedoelde uitspraken, door middel van publicatie van de navolgende tekst in alle dagbladen van Suriname en op de website www.starnieuws.com, op een opvallende plek, met letters met een minimale grootte van 12 en het lettertype Arial:

“Middels deze publicatie geef ik, Chandrikapersad Santokhi, uitdrukkelijk aan dat de eerder door mij gedane uitspraken op een publieke bijeenkomst op 23 november 2014 ten aanzien van dhr. Desire Delano Bouterse, President van de Republiek Suriname niet op waarheid berust. Deze uitspraken heb ik geheel onterecht gedaan zonder daaraan voorafgaand onderzoek te verrichten. Ook heb ik nagelaten om de heer Desire Delano Bouterse, President van de Republiek Suriname, te horen alvorens ik de voornoemde uitspraken heb gedaan. Deze voornoemde uitspraken zijn eveneens onnodig lasterlijk, beledigend, grievend en schade berokkenend aan het adres van dhr. Desire Delano Bouterse, zowel in persoon als in zijn hoedanigheid van President van de Republiek Suriname. Ik bied dhr. Desire Delano Bouterse in persoon en in de hoedanigheid van President van de Republiek Suriname mijn oprechte en welgemeende verontschuldiging aan voor alle ongerief en schade, welke hierdoor is geleden.

Dhr. Chandrikapersad Santokhi, Parlementariër.

A.2 veroordeling van Santokhi tot betaling van een dwangsom.

B.1 veroordeling van de V.H.P. om binnen 1 (één) dag na de uitspraak althans binnen een door de kantonrechter te bepalen termijn rectificatie van de bedoelde uitspraken, door middel van publicatie van de navolgende tekst in alle dagbladen van Suriname en op de website www.starnieuws.com, op een opvallende plek, met letters met een minimale grootte van 12 en het lettertype Arial:

“Middels deze publicatie geeft de, vooruitstrevende Hervormings-partij (VHP), uitdrukkelijk aan dat de eerder door haar voorzitter gedane uitspraken op een publieke bijeenkomst op 23 november 2014 ten aanzien van dhr. Desire Delano Bouterse, President van de Republiek Suriname niet op waarheid berust. Deze uitspraken zijn geheel onterecht gedaan zonder daaraan voorafgaand onderzoek te verrichten. Ook heeft de VHP nagelaten om de heer Desire Delano Bouterse, President van de Republiek Suriname, te horen alvorens de voorzitter de voornoemde uitspraken heeft gedaan. Deze voornoemde uitspraken zijn eveneens onnodig lasterlijk, beledigend, grievend en schade berokkenend aan het adres van dhr. Desire Delano Bouterse, zowel in persoon als in zijn hoedanigheid van President van de Republiek Suriname. De VHP biedt dhr. Desire Delano Bouterse in persoon en in de hoedanigheid van President van de Republiek Suriname haar oprechte en welgemeende verontschuldiging aan voor alle ongerief en schade, welke hierdoor is geleden.

De Vooruitstrevende Hervormings-Partij”.

B.2 veroordeling van de V.H.P. tot betaling van een dwangsom.

- 4.2.1 Santokhi en de V.H.P. hebben zich verzet tegen de gevraagde wijziging van eis, aanvoerende dat deze wijziging van eis in strijd is met artikel 109 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
- 4.2.2 Naar de kantonrechter begrijpt, is de door Bouterse gevraagde wijziging van eis het gevolg van het vonnis in het incident in de onderhavige zaak, waarbij de V.H.P. is toegestaan om zich in de hoofdzaak te voegen aan de zijde van Santokhi. Nu deze voeging een wijziging heeft gebracht in de vordering in de hoofdzaak, zal de gevraagde wijziging van eis worden toegestaan. Daarbij is ook rekening gehouden met de omstandigheid dat het verzoek tot wijziging van eis is gedaan nog vóóordat het pleidooi is gehouden, dus aan het begin van de behandeling van de hoofdzaak, waardoor Santokhi en de V.H.P. niet zijn geschaad in hun verweer. Ten slotte, de gevraagde wijziging van eis wordt ook om proceseconomische redenen toegestaan.
- Het verweer van Santokhi en de V.H.P. ter zake zal daarom worden verworpen.
- 4.3 Santokhi en de V.H.P. hebben primair aangevoerd dat Santokhi de uitspraken heeft gedaan in de hoedanigheid van voorzitter van de V.H.P., dat hij - Santokhi - de V.H.P. toen dus vertegenwoordigde, en dat om die reden de vordering tegen de V.H.P. had moeten worden ingesteld. Subsidiair voeren zij aan dat de vordering tegen Santokhi in de hoedanigheid van voorzitter van de V.H.P. diende te worden ingesteld.
- 4.3.1 Bouterse heeft hiertegen nader - verkort weergegeven - gesteld dat Santokhi ook in persoon (mede) aansprakelijk is, aangezien hij, zoals hij zelf heeft betoogd, de gewraakte uitspraken heeft gedaan op basis van hetgeen hem bekend is geworden toen hij de functie van politieagent en minister van Justitie en Politie bekleedde. Santokhi heeft door te verwijzen naar zijn voormalige functies getracht zijn uitspraken kracht bij te zetten en in de oren van het publiek geloofwaardiger te maken. Deze uitspraken heeft Santokhi dus niet kunnen doen in de hoedanigheid van voorzitter van de V.H.P., aangezien hetgeen op basis waarvan de uitspraken zijn gedaan niet de voorzitter van de V.H.P. doch hem - Santokhi - in persoon bekend zijn geworden. Aangezien Santokhi politiek voert thans als voorzitter van de V.H.P., treft de vordering Santokhi ook in die hoedanigheid, aldus Bouterse.
- 4.3.2 Het subsidiaire verweer van Santokhi en de V.H.P., dat Santokhi de gewraakte uitspraken heeft gedaan in de hoedanigheid van voorzitter van de V.H.P. slaagt. Dit kan worden geconcludeerd uit de ten processe overgelegde brief afkomstig van de voorzitter van de politieke partij Pertjajah Luhur, S.P. Somohardjo, gedateerd 18 november 2014, inhoudende de uitnodiging aan de voorzitter van de V.H.P., Ch. Santokhi, om op 23 november 2014 tijdens een ressortvergadering een toespraak te houden. Zowel Santokhi in voormelde hoedanigheid als de V.H.P. zijn dus aansprakelijk voor de door Santokhi aldaar gedane uitlatingen.

Nu Bouterse zich gegriefd voelt door de tijdens die ressortvergadering door Santokhi gedane uitlatingen, diende hij Santokhi aan te spreken in de hoedanigheid van voorzitter van de V.H.P. Aangezien Santokhi in privé is aangesproken en niet in voormelde hoedanigheid, dient de door Bouterse gevraagde voorziening ten aanzien van Santokhi te worden geweigerd.

4.3.3 De nadere stellingname van Bouterse - verkort weergegeven - dat Santokhi ook in persoon aansprakelijk is, aangezien hij de gewraakte uitspraken heeft gedaan op basis van hetgeen hem uit hoofde van zijn functie als politieagent en minister van Justitie en Politie en niet de voorzitter van de V.H.P bekend is geworden, zal worden verworpen. Naar het voorlopig oordeel van de kantonrechter bepaalt niet de wijze van kennisvergaring in welke hoedanigheid een persoon dient te worden betrokken in een proces, doch de hoedanigheid waarin hij is opgetreden.

4.4 Thans is aan de orde de vraag of de V.H.P. verantwoordelijk kan worden gehouden voor de door Santokhi gedane uitlatingen.

Nu Santokhi de gewraakte uitlatingen heeft gedaan in de hoedanigheid van voorzitter van de V.H.P., kan laatstgenoemde in beginsel aansprakelijk worden gehouden voor die uitlatingen.

De kantonrechter overweegt dat de vordering in de hoofdzaak niet mede is ingesteld tegen de V.H.P. Laatstgenoemde is bij wege van incident als gevoegde partij toegelaten in de hoofdzaak.

Beoordeelt dient te worden de vraag of de V.H.P., die als gevoegde partij is toegelaten in de hoofdzaak, kan worden veroordeeld, indien aannemelijk wordt geacht dat de gewraakte uitlatingen onrechtmatig zijn jegens Bouterse.

Om deze vraag te beantwoorden dient te worden nagegaan wat de bedoeling is van de rechtsfiguur van voeging.

Voeging is geregeld in artikel 214 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en aangezien deze bepaling identiek is aan artikel 217 van het Nederlandse Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, neemt de kantonrechter over hetgeen in dit kader is vermeld in de volgende bronnen. Voeging is de figuur waarbij de derde zich schaart aan de zijde van één van beide partijen en dus niet méér beoogt dan toewijzing van de vordering in de hoofdzaak ingeval van voeging aan de zijde van eiser dan wel afwijzing daarvan in geval van voeging aan de zijde van gedaagde [Tekst & Commentaar Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, 2e dr., p. 381]. Volgens de literatuur mengt de derde zich in geval van voeging vrijwillig in een rechtsstrijd en steunt hij één van partijen [Hugenholtz/Heemskerk, Hoofdlijnen van Nederlands Burgerlijk Procesrecht, 13e dr., 1982, p. 146 en Stein, Compendium van het Burgerlijk Procesrecht, 5e dr., 1981, p. 157]. Bij voeging zal de interveniënt hetzelfde eisen als de eiser - indien hij zich bij deze voegt - ofwel tot ontzegging van de eis concluderen - indien hij zich bij de

gedaagde voegt; hij verlangt niets voor zichzelf [Stein, Compendium van het Burgerlijk Procesrecht, 5e dr., 1981, p. 157].

Nu de gevoegde partij geen ander doel heeft dan ondersteuning van één der partijen in de hoofdzaak, kan de gevoegde partij aan de zijde van de gedaagde, naar het voorlopig oordeel van de kantonrechter, niet worden veroordeeld in de hoofdzaak.

In het onderhavige geding heeft de V.H.P. zich gevoegd aan de zijde van Santokhi, teneinde laatstgenoemde te ondersteunen in diens verweer tot ontzegging van de vordering in de hoofdzaak. De V.H.P. als gevoegde partij kan, naar het voorlopig oordeel van de kantonrechter, indien aannemelijk wordt geacht dat de gewraakte uitlatingen onrechtmatig zijn jegens Bouterse, niet worden veroordeeld in de hoofdzaak.

- 4.5 Op grond van het voorgaande zullen de in conventie gevraagde voorzieningen tegen Santokhi en de V.H.P. worden geweigerd en komt de kantonrechter niet toe aan de behandeling van het materiële.

In reconventie

- 4.6 Santokhi en de V.H.P. hebben in reconventie - zakelijk weergegeven - gevorderd dat Bouterse de door hem gedane uitlatingen rectificeert op de wijze zoals omschreven in overweging 3.3.

Nu de V.H.P. in de hoofdzaak is toegelaten als gevoegde partij, kan zij naar het voorlopig oordeel van de kantonrechter niet als "eiser in reconventie" een vordering instellen tegen Bouterse. Zij zal daarom niet worden ontvangen in haar vordering in reconventie tegen Bouterse.

- 4.7 Aan de orde is de vraag of Santokhi, zoals het bepaalde in artikel 226 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering verlangt, een spoedeisend belang heeft bij de vordering in reconventie.

Volgens Santokhi en de V.H.P. dateren de uitlatingen, waarvan rectificatie wordt gevorderd, van november 2007, december 2013 en januari 2015. De kantonrechter stelt vast dat de uitlatingen van november 2007 en van december 2013 langer dan zeven jaar respectievelijk een jaar geleden zijn gedaan. De stelling van Santokhi en de V.H.P. dat zij pas in december 2014 bekend zijn geworden met deze uitspraken, komt de kantonrechter niet serieus en evenmin geloofwaardig voor, zodat deze stellingen zullen worden gepasseerd.

De omstandigheid dat de vordering in reconventie ook betrekking heeft op in januari 2015 gedane uitlatingen, is naar het voorlopig oordeel van de kantonrechter onvoldoende om te concluderen dat sprake is van een spoedeisend belang, aangezien de in casu door Santokhi gevraagde voorziening als één geheel wordt aangemerkt en de uitlatingen dus niet afzonderlijk kunnen worden beoordeeld.

Het Kantongerecht in het Eerste Kanton

A.R. no. 14-5384

17 maart 2015

Santokhi en de V.H.P. hebben hun stelling dat de hiervoor bedoelde uitspraken nog steeds veelvuldig in de (sociale) media voorkomen, niet nader onderbouwd, zodat deze stelling zal worden verworpen.

De door Santokhi in reconventie gevraagde voorziening zal vanwege het ontbreken van enig spoedeisend belang worden geweigerd.

In conventie en in reconventie

- 4.8 De kantonrechter acht bespreking van de overige stellingen en weren van partijen overbodig.
- 4.9 Nu partijen over en weer in het ongelijk zijn gesteld, zullen de proceskosten tussen hen worden gecompenseerd, in dier voege dat iedere partij de eigen kosten draagt.

5. De beslissing

In conventie

- 5.1 Staat de gevorderde wijziging van eis, zoals vermeld in overweging 4.2 van de beoordeling, toe.
- 5.2 Weigert de gevraagde voorzieningen.

In reconventie

- 5.3 Verklaart de V.H.P. niet ontvankelijk in haar vordering.
- 5.4 Weigert de door Santokhi gevraagde voorzieningen.

In conventie en in reconventie

- 5.5 Compenseert de proceskosten tussen partijen, in dier voege dat iedere partij de eigen kosten draagt.

Dit vonnis is gewezen en uitgesproken ter openbare terechtzitting van het Eerste Kanton van dinsdag 17 maart 2015 te Paramaribo, door de kantonrechter in kort geding, mr. I.S. Chhangur-Lachitjaran, in tegenwoordigheid van de griffier.

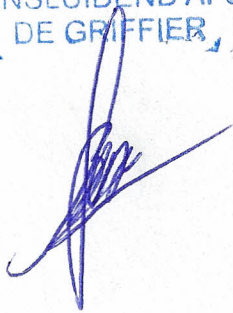
w.g. G.R. Mangal

w.g. J.S. Chhangur-Lachitjaran

EISER IN KORT GEDING BIJGESTAAN DOOR ZIJN GEMACHTIGDE TERWIJL
DE GEDAAGDE BIJGESTAAN MR. B. PICK NAMENS - ZIJN GEMACHTIGDE
IS VERSCHENEN.

VOOR EENSLUIDEND AFSCHRIFT
DE GRIFFIER,

Omri. L. J. van Bossche
Cand. griffier